

بِه نام خدا

عنوان کارگاه

تدریس در دانشگاه

«ترکیب نگرش، دانش و ظرافت های تدریس»

طراحی و اجرا

فریدون شریفیان

دکتری برنامه‌درسی و عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان

f.sharifian@edu.ui.ac.ir

چند سوال اساسی پیرامون ماهیت تدریس در دانشگاه

گستره و قلمرو تدریس

- تدریس را شامل چه ابعاد یا قلمروهایی می‌دانیم؟ ارائه درس چه محدوده‌ای از فعالیت تدریس را پوشش می‌دهد؟

طراحی درس و اجرا

- در کنار تلاش برای آماده‌سازی مناسب دروس تا چه حد در اندیشه اجرای با کیفیت آنها هستیم؟

کثرت دیدگاه در تعریف کیفیت تدریس

- پی‌گیری تدریس با کیفیت یا مطلوب از چه منظری؟ دانشجویان؟ استاد؟ یا دانش و تخصص تدریس؟

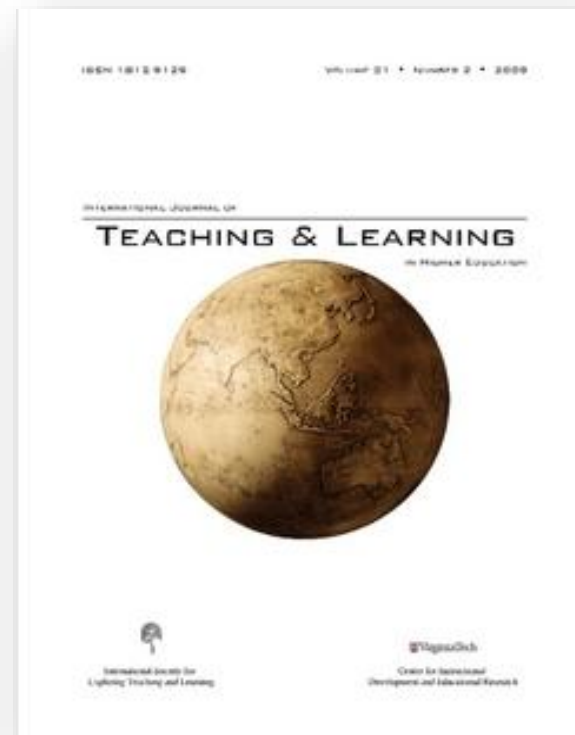
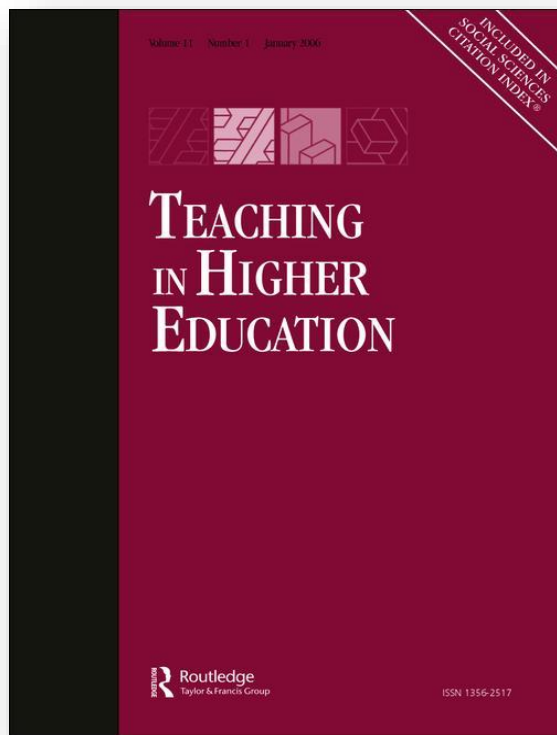
تدریس و استرس

- آیا به وجود «استرس یا دغدغه تدریس» قائلیم؟ استرس‌ها یا دغدغه‌ها نشانه چیست؟ منابع ایجاد آنها چیست؟

جایگاه تدریس در مجموعه رسالت‌های حرفه‌ای

- آیا به این نکته باور داریم که همانگونه که ما در یک رشته علمی تخصص داریم، تدریس هم قلمرویی حرفه‌ای و تخصصی است؟

تدریس در آموزش عالی به مثابه یک حوزه تخصصی و پژوهشی

صاحبنظران برجسته تدریس در آموزش عالی

P. Ramsden

W. McKeachie

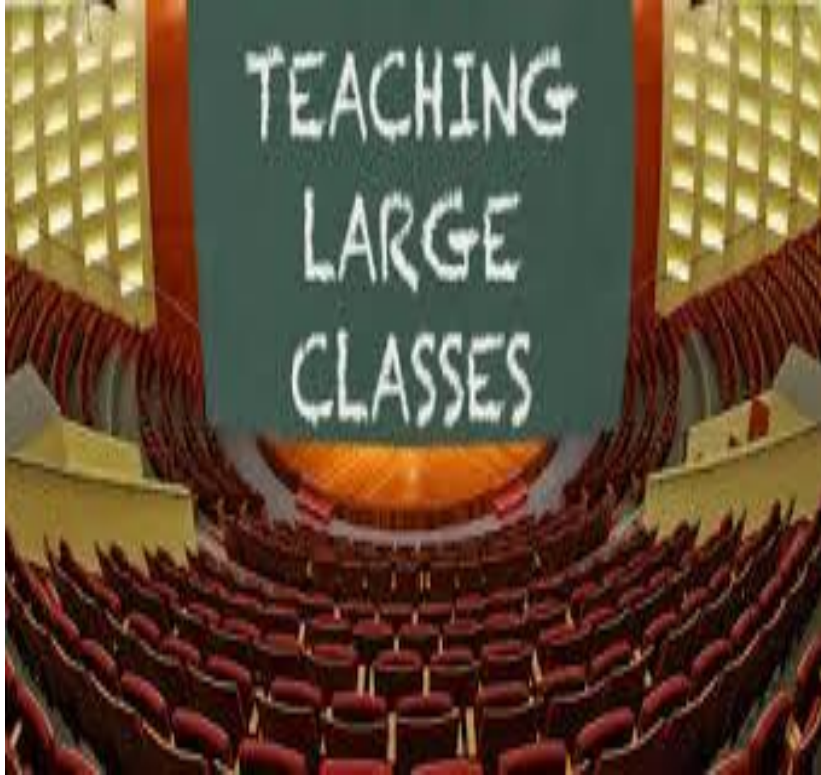

J. Biggs

A. Jenkins

دغدغه ها در تدریس

دغدغه های استاد

دغدغه ناشی از کفایت دانش

دغدغه ناشی از جمعیت کلاس

دغدغه ناشی از وجود دانشجویان خاص

دغدغه ناشی از بی توجهی دانشجویان

دغدغه های دانشجویان

دغدغه ناشی از قابل پیش بینی نبودن رفتار

دغدغه ناشی از عدم انسجام برنامه درسی

دغدغه زمان یا پوشش دادن مطالب: تدریس موضوعات متعدد با وزن و تاکید برابر

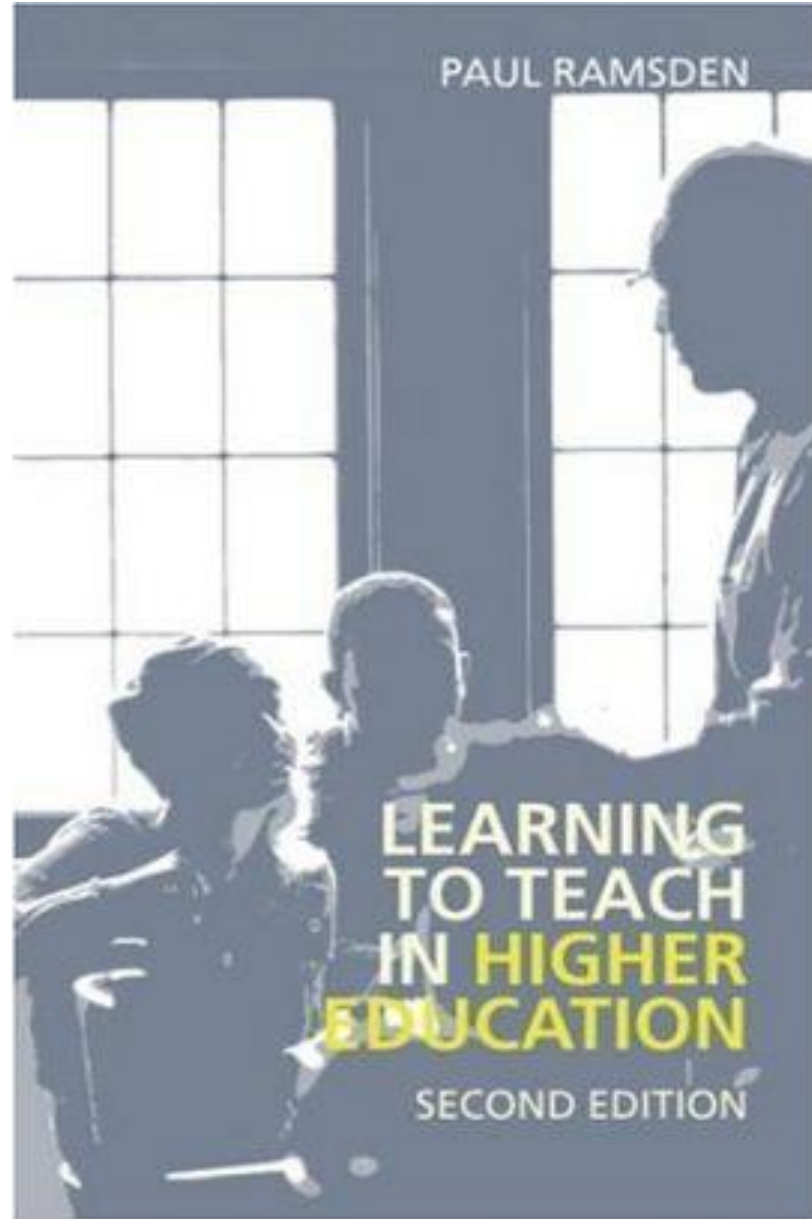
برنامه ریزی درسی و طرح درس

▶ انواع برنامه درسی (چه چیزهایی آموزش داده می شود و چگونه؟ از چه جنبه هایی غفلت می شود؟)

▶ طراحی درس

▶ انسجام درونی برنامه درسی یا همسوسازی

مدیریت فرایند یاددهی یادگیری

قانون تقدم

یک روز (ترم یا ترم های آغازین تدریس در دانشگاه) برابر با ۳۰ سال

نیاز به پشتوانه یا منبع به خود بالیدن برای حضور در کلاس

کدام پشتوانه؟

پشتوانه اول

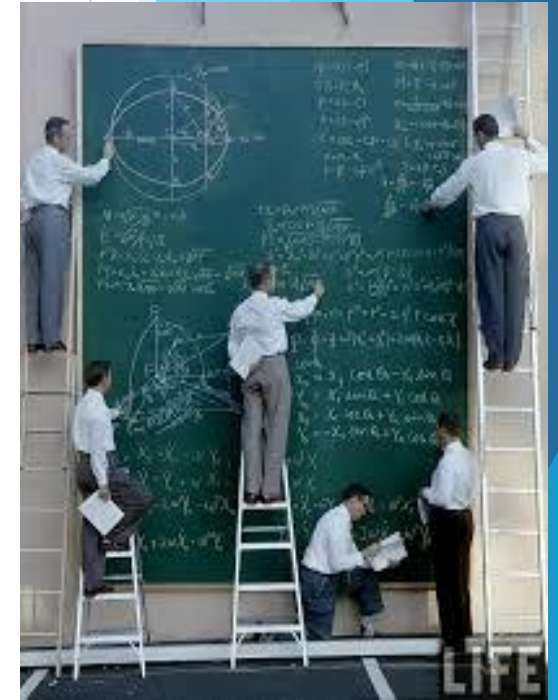
دانش موضوعی (با تفسیر حداقلی یا حداکثری)

آغازین روزهای تدریس در دانشگاه

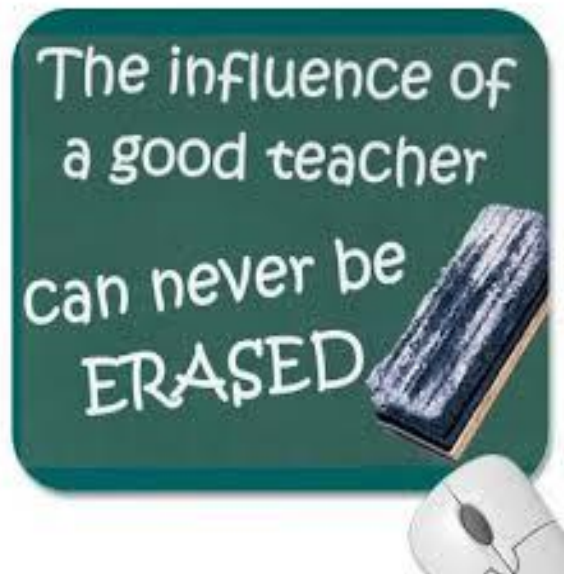
ورود به کلاس با دانش تخصصی روزآمد

دانش موضوعی
یا تخصصی

دانش تربیتی

افزایش تجربه و آموختن از آن

زمانی این وضعیت به وجود می آید که گفته شود این فرد، واقعاً یک استاد (معلم) به تمام معناست.

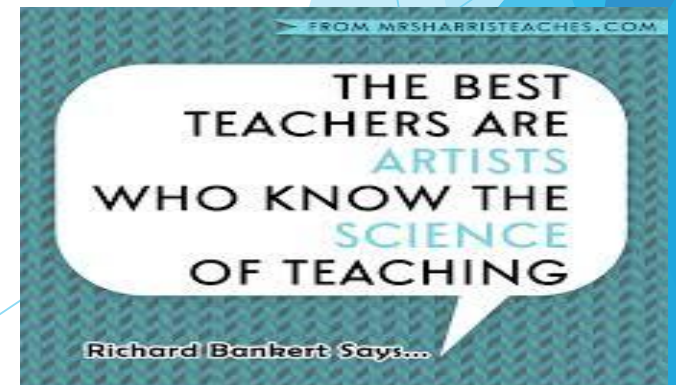
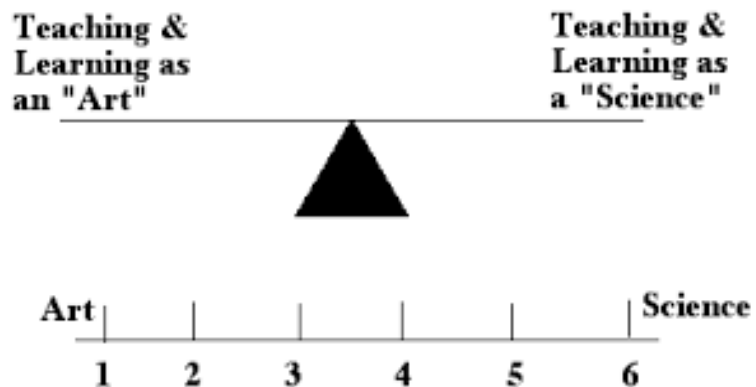

پشتوانه دوم

توان معلمی

▶ توان معلمی متکی بر آموزش دیدن و مطالعه آثار موجود در زمینه تدریس

▶ توان مواجهه خلاقانه و هنرمندانه با موقعیت های یاددهی یادگیری

پشتوانه سوم برخورداری از منابع اقتدار

برای حضور در کلاس و مدیریت آن بر چه منبع اقتداری تکیه می زنید؟

- ▶ اقتدار مرجع بودن
- ▶ اقتدار تخصص
- ▶ اقتدار قانونی
- ▶ اقتدار پاداش و اجبار

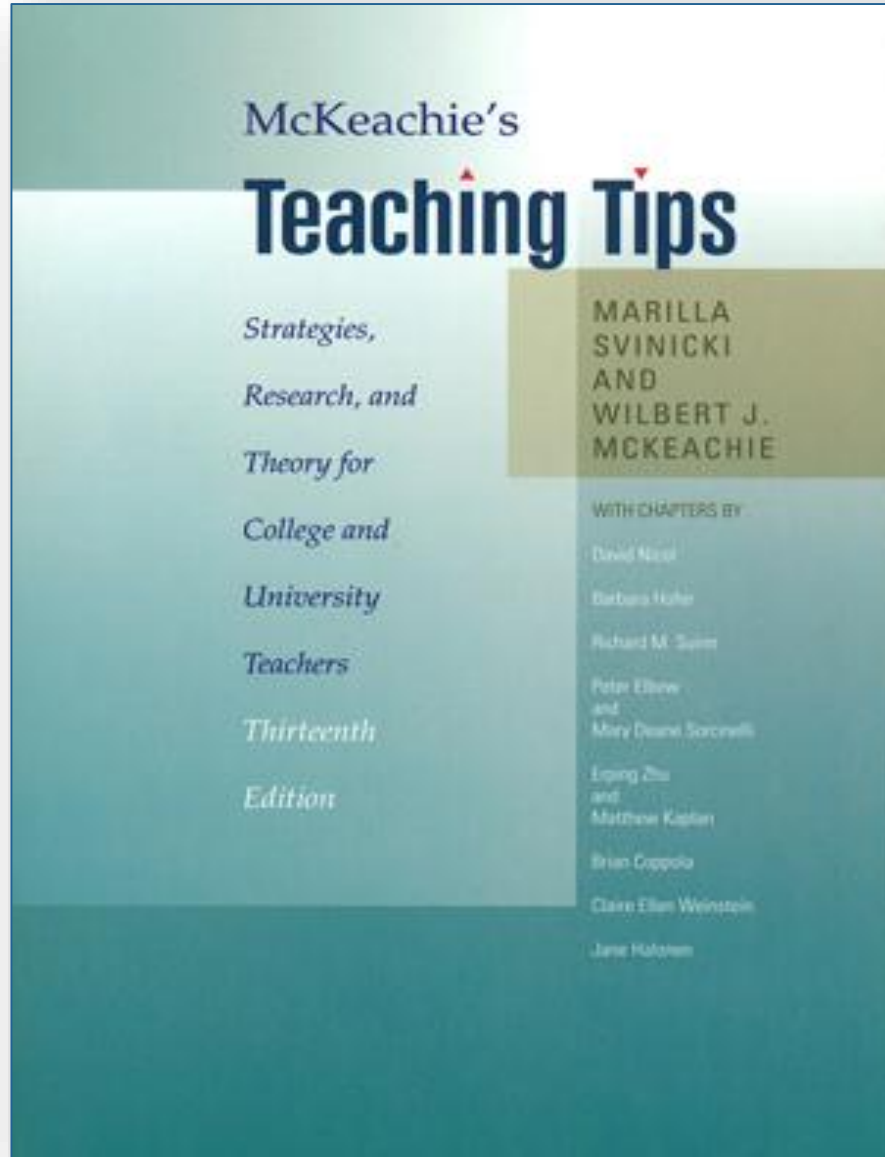
پشتوانه چهارم
ایفای نقش ارزشیابی

ارزشیابی آغازین با دو هدف
(هدف دوم در جلسات اول به ویژه در دوره های تحصیلات تکمیلی)

کوئیزها

The best answer to the question, 'What is the most effective method of teaching?' is that it depends on the goal, the student, the content, and the teacher. But the next best answer is, 'Students teaching other students.'

— *Wilbert J. McKeachie* —

AZ QUOTES

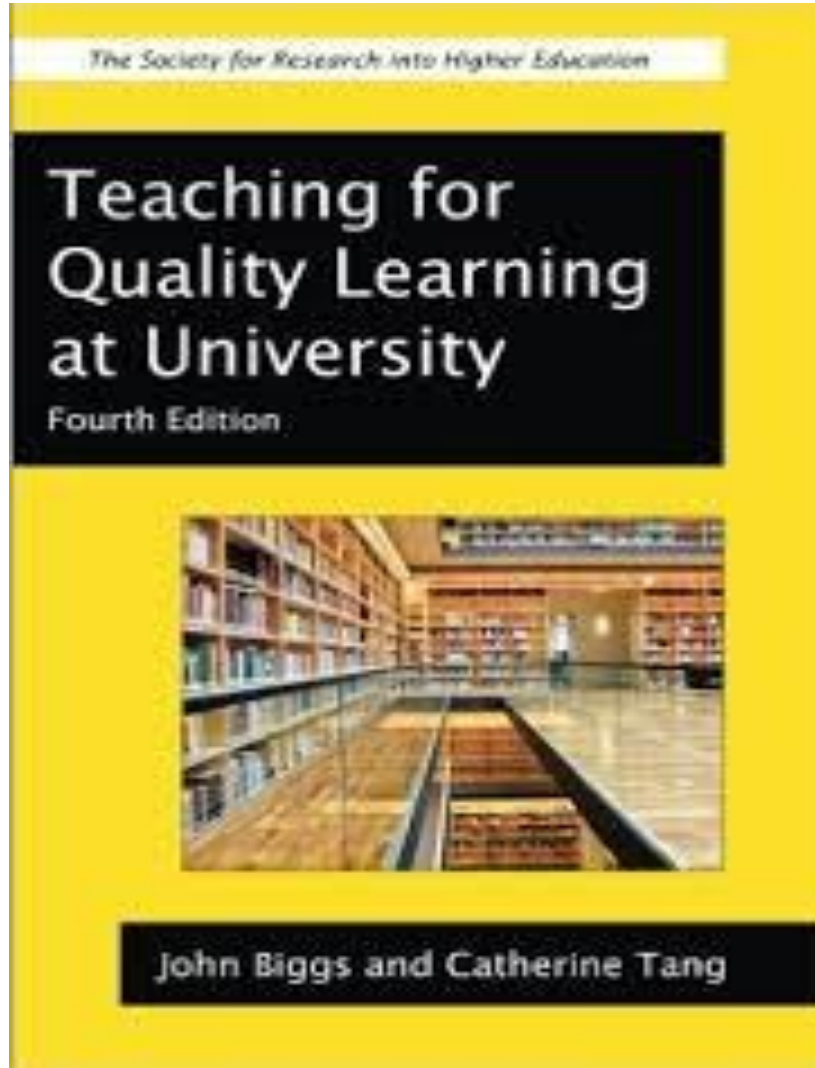
AZ QUOTES

— *Wilbert J. McKeachie* —

آموزش در کلاس درس (تدریس)

- ▶ نظریه های برنامه درسی و تدریس / نظریه های شخصی-عملی
- ▶ نسبت تدریس و پژوهش
- ▶ استاد در مقام پژوهشگر عرصه کلاس
- ▶ اهداف و نتایج یادگیری
- ▶ اسنادها (تلاش، توانایی، شانس، ساده بودن یا دشواری تکلیف)

روابط انسانی و تعاملات میان فردی

هنر ایجاد تعادل: حفظ اقتدار + تعامل انسان گرایانه

- ▶ تربیت غم خوارانه یا همدلانه
- ▶ اصالت در رفتار و نقش گذر زمان
- ▶ روایت تجربه و گذشته خویش (با چه حد و مرزی؟)
- ▶ عدم مواجهه با کل کلاس
- ▶ توجه به نیازهای تعلق و احترام دانشجویان

ارزشیابی از عملکرد تحصیلی دانشجویان

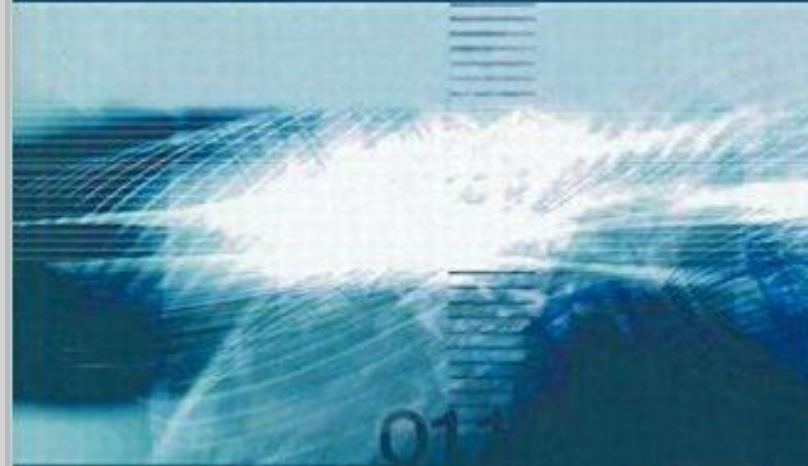
- ▶ طرح سوال در سطوح مختلف اهداف
- ▶ روش ارائه و پاسخ
- ▶ ضریب دشواری و تشخیص در سوال های آزمون
- ▶ نتیجه مداری یا فرایند مداری در ارزشیابی
- ▶ سخت گیری اولیه و سهل گیری بیشتر در پایان فرایند ارزشیابی
- ▶ گرایش به سطح متوسط
- ▶ اثر هاله ای و امکان وجود آن در ارزشیابی

Reshaping TEACHING IN HIGHER EDUCATION

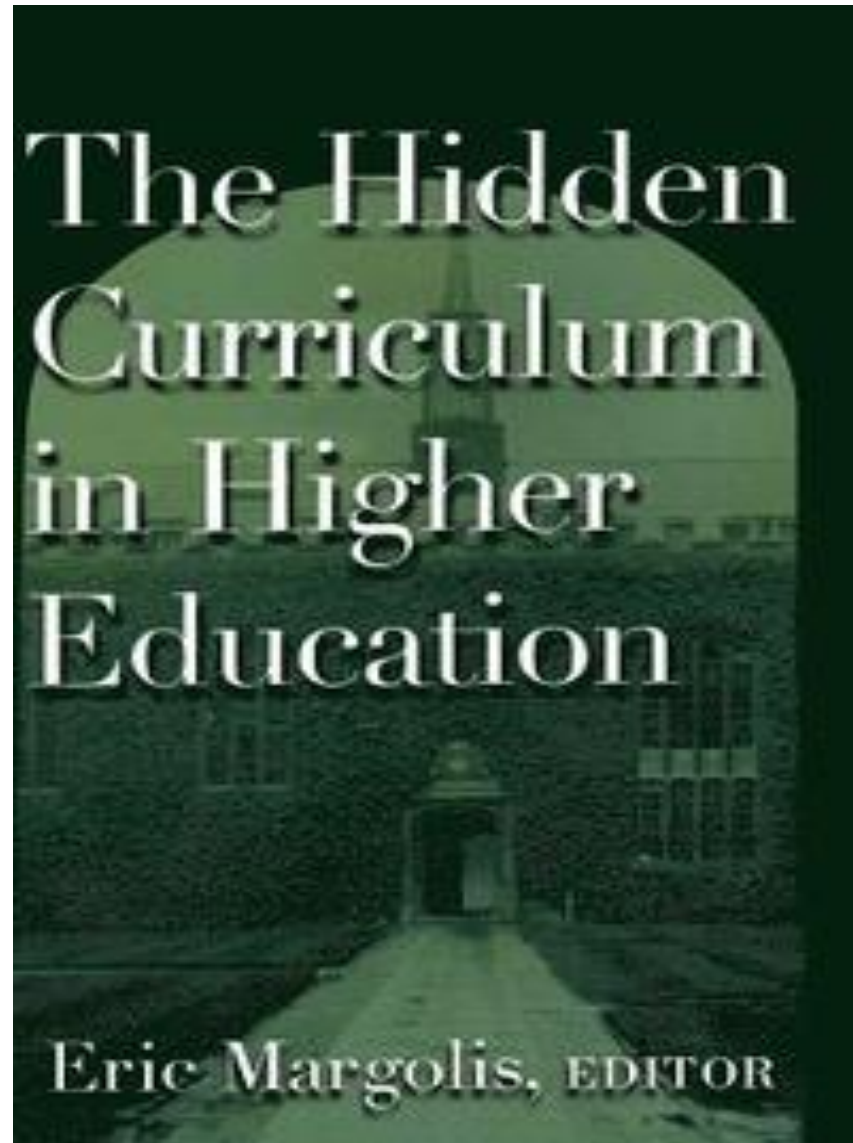
Linking Teaching with Research

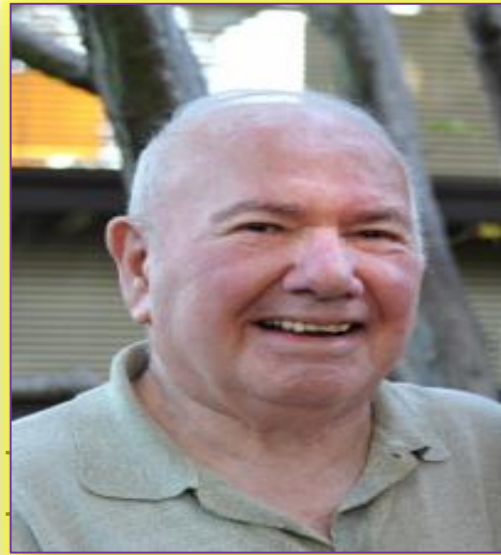
Alan Jenkins, Rosanna Breen & Roger Lindsay
with Angela Brew

سپاس از توجه و همراهی همکاران محترم

چگونگی تدریس بازتابی از چرایی آن است.

برنامه درسی رسمی، پنهان، مغفول

سناریوهای قابل تصور برای تعریف استاد به عنوان متخصص دانش

سناریوی اول (نگاه حداقلی)

استاد در مقام شخص معتقد به برداشت تک سطحی از دانش موضوع یا رشته تخصصی

سناریوی دوم (نگاه حداکثری)

استاد در مقام پذیرنده برداشت چند سطحی از دانش موضوع یا رشته تخصصی

دانش بنیادی رشته

روش های تولید دانش

باورهای مربوط به موضوع

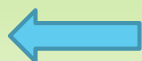

رویکرد جامع تدریس در دانشگاه

- ▶ برنامه‌ریزی درسی و طراحی درس
- ▶ مدیریت فرایند یاددهی یادگیری
- ▶ آموزش در عرصه کلاس درس (تدریس)
- ▶ روابط انسانی و تعاملات میان فردی
- ▶ ارزشیابی از عملکرد تحصیلی دانشجویان

نتایج پژوهش

شریفیان (۱۳۸۴)، شریفیان و همکاران (۱۳۸۸)، شریفیان و همکاران (۱۳۸۴)

انواع دانش

- ▶ دانش تربیتی
- ▶ دانش الگوهای تدریس
- ▶ دانش تربیتی محتوا
- ▶ دانش برنامه درسی
- ▶ دانش خود

Gary Fenstermacher

John Dewey

